

smrti Bohumila V-a jeho nájemní (pachtovní) smlouva, trvá tedy i po jeho smrti dále a ohledně nájmu bytu ustanovuje zvláště § 6 zákona č. 48/1925, že po smrti nájemníkově vstupují ve smlouvu jeho dědici, kteří, nemajíce vlastního bytu, bydleli v jeho bytě v době jeho smrti. Avšak zákon tu pouze upravuje otázku, který dědic může vstoupiti ve smlouvu zesnulého nájemníka. Může to býti dědic ze zákona nebo ze závěti, ohledně něhož jsou tyto podmínky splněny. Nelze sdíleti názoru odvolacího soudu, že k tomu, by dědic vstoupil v nájemní poměr zůstavitelův, není třeba, by se dříve řádně přihlásil k dědictví a by provedeno bylo formálně pozůstalostní řízení, poněvadž jeho právo se tu opírá o zákonný předpis. Jako přechod veškerých jiných, nikoli ryze osobních práv a závazků zůstavitelových, tak i přechod jeho nájemních práv jako práv majetkových na dědice neuskutečňuje se sám sebou, nýbrž jen s jejich vůlí, kteráž dochází výrazu přihlášením se dědice k pozůstalosti. Ta která osoba může míti pro sebe důvod dědického práva (§ 533 obč. zák.), takže jest povolána za dědice. Může se však dědického práva vůbec zřeknouti neb určitého práva se vzdáti (§ 538 obč. zák.). Chce-li však dědictví nastoupiti, musí podati řádnou přihlášku (§§ 799 a 800 obč. zák., § 121 nesp. říz.). Tedy i vstup v nájemní smlouvu zůstavitelovu a s ním zároveň přechod nájemního poměru na dědice uskutečňuje se teprv odevzdací listinou (§ 547 obč. zák., srv. též rozh. č. 4903 sb. n. s.). Do té doby zůstává nájemní právo jako všechna ostatní majetková práva a závazky zůstavitelovy při jeho pozůstalosti, kterouž zastupuje přihlášený dědic, která však, pokud jí dědic nepřijal, posuzuje se tak, jako by byla ještě v držení zůstavitelově a jest tedy neujatou pozůstalostí, kterou zastupuje zvláštní opatrovník. Na těchto zásadách ničeho nemění ani § 1116 a) obč. zák., ani § 6 cit. zák. na ochr. náj. Do jakých nesnází by se mohlo přijíti, lze posouditi z případu, že k dědictví se hlásí více osob, jejichž dědická práva jsou mezi sebou sporná. Nikdo přece nemůže se ujati dědictví o své újmě, nýbrž vždy jest k tomu potřebí, by právo dědicovo bylo teprv pozůstalostním soudem uznáno a by mu pozůstalost byla odevzdána (§ 797 obč. zák.). Poněvadž, jak nesporno, dovolatelé se posud nepřihlásili k pozůstalosti a pozůstalost, aspoň pokud se týče nájemních práv zůstavitelových, jež mohou určitou, někdy značnou majetkovou hodnotu představovati, jim posud nebyla odevzdána, nemohla výpověď býti dána jim, nýbrž jen neujaté posud pozůstalosti.

Čís. 6113.

Zrušení svěření (zákon ze dne 3. července 1924, č. 179 sb. z. a n.).

Předpis Šu 29 j. n. předpokládá, by soud, jenž se řízení ujal, byl k němu podle jurisdikční normy místně a věcně příslušným, jinak platí pro nesporné věci ustanovení Šu 44 j. n. O pravomoci v substitučních věcech nemá j. n. ustanovení, pokud však splývají s řízením pozůstalostním a opatrovníckým, přicházejí v úvahu příslušné předpisy (§ 105, 109, 110 j. n.). Péče o týž substituční majetek nemůže býti rozdělena

mezi několika soudů, nýbrž musí zůstat po celou dobu substitučního svazku vyhrazena tomu soudu, u něhož byla řádně zahájena. Stranám jest ovšem volno, domáhati se delegace podle §u 31 j. n.

(Rozh. ze dne 10. června 1926, R I 468/26.)

Zemský soud v Praze prohlásil krajský soud v Chebu jako substituční v záležitostech bývalého svěření knížat Metternichů v Kynžvartě. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Dle §u 15 zákona ze dne 3. července 1924, čís. 179 sb. z. a n. přestává, vyjmouc případy v něm zvláště uvedené, působnost a zákonná péče dosavadních svěrenských soudů o svěření schválením dohody neb uplynutím lhůty §u 2 zákona. Stanoví pak dále, že, bude-li třeba věc dále vyřídit, nebo v ní jednati, postoupí ji svěrenský soud z úřední moci příslušnému soudu dle obecných pravidel. Taková potřeba v tomto případě skutečně nastala, neboť ministerstvo financí výnosem ze dne 19. února 1926 nařídilo vybírat z bývalých svěření jako podstat substitučních paušální poplatky podle §u 35 čís. nař. ze dne 15. září 1915, čís. 279 ř. z. počínajíc dnem 15. května 1925. Mimo to je zapotřebí, by vyúčtovány byly kupní ceny za odprodané pozemky a by vykázáno bylo, jakým způsobem bylo povolené zápůjčky 2 milionů korun použito. Bylo proto povinností zemského soudu civilního jako bývalého soudu svěrenského, když tato potřeba nastala, by postoupil spisy onomu soudu, který následkem přeměny svěření ve fideikomisární substituci dle §u 3 zákona jest dle obecných pravidel povolán jako substituční soud věci substituční vyřizovati. Jest ovšem pravda, že usnesení zemského soudu civilního v Praze, dle něhož se prohlásil za soud substituční, nabylo moci práva, avšak ta okolnost nemůže býti na závalu, by soud znovu nezkoumal svou příslušnost, když z rozhodnutí nejvyššího soudu v Brně ze dne 24. listopadu 1925, čís. R I 864/25 seznal, že usnesení jeho jest bezúčinné, a dle §u 29 j. n. příslušnost soudu trvá až do ukončení věci jen ohledně takových záležitostí, které řádným způsobem u něho byly zahájeny. To se však v projednávaném případě říci nemůže, když zemský soud v Praze hned od začátku nebyl substitučním soudem. Proto také vydal zemský soud v Praze nové usnesení, jímž se toto usnesení jako bezúčinné zrušuje, kteréžto usnesení také moci práva nabylo. K jmenování substitučního soudu je povolán zemský civilní soud v Praze jako bývalý soud svěrenský, aniž by musel vyčkati návrhu stran, stačí, když nastala potřeba věc dále vyřídit nebo v ní jednati. A tato potřeba tu je. Tomu není na závalu, že do usnesení zemského soudu civilního v Praze o nástupnictví byla podána stížnost, poněvadž dle §u 15 zákona má o nástupnictví rozhodovati bývalý svěrenský soud, v ostatních záležitostech soud dle obecných pravidel příslušný. A tímto soudem je krajský soud v Chebu. Právem proto usnesl se prvý soud na tom, že tomuto soudu jako soudu příslušnému dle obecných pravidel budou spisy ku dalšímu vyřizování postoupeny. Stranám se ovšem na vůli ponechává, aby z důvodu vhodnosti žádaly za delegaci jiného soudu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Stěžovatelé tvrdí, že napadená usnesení odporují zákonu, poněvadž zemský civilní soud v Praze prohlásil se již usnesením ze dne 16. května 1925 za soud příslušný pro vyřizování záležitostí substitučních, usnesení to vešlo v moc práva, a podle Šu 29 j. n. nemůže býti až do konečného vyřízení oněch záležitostí již nijak vikláno na takto založené příslušnosti zmíněného soudu. Stěžovatelé uplatňují tím důvod zřejmě nezákonnosti, ze kterého mohou býti v nesporném řízení napadána srovnalá usnesení prvního a rekursního soudu, nelze jim však dáti za pravdu. Jak bylo zdejší usnesením ze dne 24. listopadu 1925, j. č. R I 864/25 čís. sb. 5480 v obdobném případě vytknuto, bylo první usnesení zemského civilního soudu vydáno dříve, než byl k němu dán podnět potřebnou věc vyřídití neb o ní jednati, tedy předčasně, proto nelze říci, že jím bylo substituční řízení u zemského civilního soudu podle Šu 15 poslední věta zákona o zrušení svěřenství ze dne 3. července 1924, č. 179 sb. z. a n. a § 29 j. n. řádně zahájeno. Mimo to předpokládá řádné zahájení řízení podle Šu 29 j. n., by soud, jenž se řízení ujal, byl k němu podle jurisdikční normy místně i věcně příslušným, jinak platí pro nesporné věci ustanovení Šu 44 j. n., že soud má z úřadu nebo na návrh stran vysloviti se v každém období řízení nepřislušným a odstoupiti věc soudu příslušnému. Zemský civilní soud neodůvodnil a nemohl odůvodniti svou příslušnost předpisy jurisdikční normy, neboť ta nemá o právomoci v substitučních věcech zvláštních předpisů, pokud však tyto věci, jak tomu pravidelně jest, splývají s řízením pozůstalostním a opatrovnickým, jest pro ně v tomto případě podle §§ 105, 109 a 110 j. n. příslušným krajský soud v Chebu, jenž byl novým usnesením právem za příslušný soud prohlášen, když nastala potřeba, by bylo řízení ve věcech substitučních zahájeno. Tvrzeného porušení předpisu § 29 j. tedy tu není. Pokud stěžovatelé dovozují ze zdejšího rozhodnutí č. j. R I 864/25, že se rozhodnutí o příslušnosti krajského soudu v Chebu nemělo státi jednou pro vždy, nýbrž případ k případu, vždy pro každé jednotlivé soudní rozhodnutí zvlášť, činí tak zcela mylně. Péče o týž substituční majetek nemůže býti rozdělena mezi několik soudů, právě podle Šu 29 j. n., jež se stěžovatelé jinak neprávem dovolávají, musí zůstatí po celou dobu trvání substitučního závazku vyhražena tomu soudu, u něhož byla řádně zahájena. Dovolávané zdejší rozhodnutí nemělo na mysli jednotlivé podněty a návrhy v téže substituční věci, nýbrž první podněty a návrhy v různých substitučních věcech, a prohlásilo nezávazným všeobecné usnesení vydané bez nutkavého podnětu souhlasně pro všechna svěřenství vedená u zemského civilního soudu v Praze. Pokud konečně stížnosti uplatňují pro zachování příslušnosti zemského soudu v Praze neb aspoň pro určení krajského soudu v Plzni za příslušný substituční soud důvody vhodnosti a účelnosti, nemohou býti tyto důvody vzaty v úvahu při přezkoumávání zákonitosti napadeného usnesení, mohou však býti, jak již oba nižší soudy upozornily, podnětem delegačního návrhu podle Šu 31 j. n.